

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 vtrum liceat furari in necessitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ARTICVLVS VI.

Verum furtum sit peccatum mortale.

quo licet a lege discedere, saltem sic, quod non sit contra iustitiam, quamuis fieri videatur propter iustitiam discedendo a directo illius modo. Et propterea abique mortali peccato potest in huiusmodi casibus occulte quisque recuperare tam iuum, quam sibi debitum adhibendo cautela superius dictam, vt scilicet ille qui occupabat, sciat se non teneri amplius ad restitutionem, ne tali ignorantia ex hoc facto confurgente grauetur, si penitens fuerit in futuro, ad restitutionem, quod non tenetur restituere. Nec in his casibus accipies proprie dicit sibi ipsi ius, sed potius exequitur ius suum, cum non auctoritate aliqua vtatur, sed sola occulte acceptione.

Super Quaestione sexagesima sexta articulum sextum.

In artic. 6. eiusdem 66. q. in responsione ad tertium, esset tractandum, An pro furto iuste homo occidatur, nisi superius in tractatu de homicidio tractatum hoc esset.

Q. 24. art. 12. & 97. ar. 5. & 87. ar. 3.

In responsione vero ad tertium, verba in calce scito recte punctis distinguere, ne forte putes auctorem dicere, quod animus inferendi nocumentum talium minimorum constituat peccatum mortale. Hoc enim est alienum a mente eius, cum constet accipientem minima, intendere pro se illa minima habere, ac per hoc priuare dominum illis minimis. Hoc enim est inseparabile ab acceptione minimorum: sed doctrina sua est, quod si habet animum inferendi proximo nocumentum absolute, & simpliciter, & non nocumentum limitatum ad huiusmodi minima, tunc ratione talis animi peccat mortaliter accipiendo ex tali animo: sicut etiam sine acceptione habendo talem consensum in animo, peccaret mortaliter pec-

Ar. sequenti.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod furtum non sit peccatum mortale. Dicitur. n. Proverb. 6. Non grandis est culpa, cum quis furatus fuerit: sed omne peccatum mortale est grandis culpa. ergo furtum non est peccatum mortale. ¶ 2. Præter. Peccatum mortali mortis pena debetur: sed pro furto non infligitur in lege pena mortis, sed solū pena damni, sicut in illud Exo. 22. Si quis furatus fuerit bouem aut ouem, quinque boues pro vno boue restituet, quatuor oues pro vna oue. ergo furtum non est peccatum mortale.

¶ 3. Præter. Furtum potest committi in paruis rebus, sicut & in magnis: sed incōueniens videtur, quod pro furto alicuius paruae rei, puta, vinius acus, vel vinius pennæ, aliquis puniatur morte aeterna. ergo furtum non est peccatum mortale.

SED CONTRA est, quod nullus dānatur secundū diuinū iudiciū, nisi pro peccato mortali: cōdemnatur autem aliquis pro furto, secundū illud Zach. 5. Hec est maledictio, quæ egreditur super faciem omnis terræ, quia omnis fur, sicut ibi scriptum est, iudicabitur. ergo furtum est peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, quod furtum praeter habitum est peccatum mortale est quod contrariatur charitati, sicut quod est spiritualis aīa vitæ. Charitas autem consistit quidem principaliter in dilectione Dei, secundario vero in dilectione proximi, ad quā pertinet vt proximo bonū velimus, & operemur: per furtum autem homo infert nocumētū proximo in suis rebꝫ, & si passim hoīes sibi iniuicē furerētur, pariter humana societas. Vnde furtū tāq̄ cōtrariū charitati, est peccatum mortale.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod furtum dicitur non esse grandis culpa duplici ratione. Primo quidem propter necessitatem inducentem ad furandum, quæ dim inuit, vel totaliter tollit culpam, vt infra * patebit: Vnde subditur. Furatur. n. vt esuriens impleat aīam. Alio modo dicitur furtum non esse grandis culpa per comparationem ad reatum adultærii, quod punitur morte. Vnde subditur de fure, quod deprehensus reddet septuplum: qui autem adulter est, perdet animā suam.

AD SECVNDVM dicendum, quod poenæ presentis vitæ magis sunt medicinalis, quam retributiua. Retributio. n. reseruatū diuino iudicio,

quod est secundum veritatem in peccatis. Et ita secundum iudicium presentis vitæ non pro quo libet peccato mortali infligitur poena mortis, sed solū pro illis, quæ inferunt irreparabilem nocumētū, vel etiā pro illis, quæ habent aliquam horribilem deformitatē. Et ideo pro furto, quod irreparabile dānum non infert, non infligitur secundum presentem iudicium poena mortis, nisi vt furtū aggravatur aliqua grauē circumstantiā, sicut patet de sacrilegio, quod est furtum rei sacræ: & de peccato, quod est furtū rei cōmunis, vt patet per Augustinum super Ioānem: & de plagio, quod est furtum hominis, quo quis morte punitur, vt patet Exod. 21.

AD TERTIVM dicendum, quod illud quod modicum est, ratio apprehendit, quasi nihil: & ideo in his, quæ minima sunt, homo non reputat sibi nocumētū inferri. Et ille, qui accipit, potest presumere hoc non esse contra voluntatē eius, cuius est res. Et pro tanto si quis furtiue huiusmodi res minimas accipiat, potest excusari a peccato mortali. Si tamen habet animum furandi, & inferendi nocumētū proximo, etiā in talibus minimis potest esse peccati mortale, sicut & in solo cogitatu per consensum.

ARTICVLVS VII.

Verum liceat alicui furari propter necessitatem.

AD SEPTIMVM sic proceditur. Vt, quod non liceat alicui furari propter necessitatem. Non enim imponitur poenitentia nisi peccanti: sed contra, de furtis dicitur. Si quis pro necessitate famis, aut nuditatis furatus fuerit cibaria, vel vestes, vel pecunia, peccateat hebdomadas tres. ergo non licet furari propter necessitatem.

¶ 2. Præter. Philosophus dicit in 2. Ethic. quod quædam cōfessim nominata, cōuolunt sunt cū malitia, inter quæ ponit furtum: sed illud quod est secundum se malū, non potest propter aliquem bonum finē, bonum fieri: ergo non potest aliquis licite furari, ut nece sitati suæ subueniat.

¶ 3. Præter. Homo debet diligere proximum sicut seipsum: sed non licet furari ad hoc, quod aliquis per eleemosynā proximo subueniat, ut Augustinus dicit in libro contra mendacium, ergo non licet furari ad subueniendum propriae necessitati.

SED CONTRA est, quod in necessitate sunt oīa cōmunia: & ita non videtur esse peccatū, si aliquis rem alterius accipiat propter necessitatem sibi factā cōmuni.

subueniri, committitur arbitrio vniuersaliusque dispensatio...

RESPON. Dicendum, quod ea quae sunt iuris humani, non possunt derogare iuri naturali, vel iuri diuino...

Super Quaesitionis... Arriano... etiam...

Art. 3. eiusdem... quae in respon... ad secundum...

Secundu est, quod... huiusmodi res non possunt priuata...

Circa primum igitur... videtur a sum...

Ad primum ergo dicendum, quod decretalis illa loquitur in casu...

Christianos Principes. Quidam enim sunt subditi de facto, & de iure Christiani...

Artianorum votum celebrata semper solennitas in Romana, quae communis est, Ecclesia, in nouis victorijs principum Christianorum...

AD SECUNDVM dicendum, quod vti re aliena occulte accepta in casu necessitatis extremae non habet rationem furti...

ARTICVLVS VIII. Vtrum rapina possit fieri sine peccato.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod rapina possit fieri sine peccato. Praeda enim per violentiam accipitur...

¶ 2 Præ. Licitum est auferre ab aliquo id, quod non est eius: sed res, quas infideles habent, non sunt eorum...

¶ 3 Præ. Terrarum principes multatam suis subditis violenter extorquent, quod vti ad rationem rapinae pertinere...

Ad primum ergo dicendum, quod si nullus superest heres, subditi sunt de iure Ecclesiae Romanae, alicui alteri Christiano ab Apollonica sede...

Secunda Secunda S. Thomae. X ad

Art. 4. huius quæst.

* Libr. 1. de Abraham, c. 3. a medio, to mo 4.

Epist. 48. in 2. pag. ante finem Epist. tom. 2.